

MITROPOLITUL
ANTONIE DE SUROJ

MAI APROAPE DE HRISTOS

Spovedania și iertarea

Traducere de Dragoș Dâscă

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfintitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
2014

Cuprins

CONVORBIRI

I.	
Vindecarea întregului trup	9
A fi găsit: un prim pas spre sfințenie	9
Spovedania publică în Biserica primară: reintegrarea în Trupul lui Hristos	13
Pocăința și vindecarea persoanei	16
Dezvoltarea practicii Spovedaniei: de la mărturisirea publică la cea privată	17
II.	
Spovedania ca întâlnire cu Dumnezeu	23
III.	
Despre Spovedanie și pocăință	45
IV.	
Contribuții la o dezbatere	57
Despre discreție în Spovedanie	57
Rânduiala și frecvența Împărtășirii	60
V.	
Discuție cu tinerii despre Taina Spovedaniei	77
Răspunsuri la întrebările șefilor de grupă din tabăra de tineret	91

PREDICI

VI.	
Starea noastră de păcătoșenie	105
VII.	
Rugăciunea de dinaintea Sfintei Împărtășanii	109
VIII.	
Prietenia cu Hristos	111
IX.	
Preotul ca martor	115
X.	
Lipsa de loialitate	119
XI.	
Iertarea	125
XII.	
Spovedania publică	131
XIII.	
Preotul ca însoțitor duhovnicesc	135
Răspunsuri la întrebări adresate de credincioși	139

II.

Spovedania ca întâlnire cu Dumnezeu

*Conferință eparhială, Headington,
26-29 mai 2000*

Subiectul discursului meu este „Spovedania ca întâlnire cu Dumnezeu”. Vreau să încep prin a vă reaminti pilda întoarcerii fiului risipitor. Voi reveni la ea într-un alt context, dar important pentru noi în această privință este întoarcerea fiului. Acest tânăr și-a părăsit casa, l-a respins pe tatăl său, a renunțat la tot ceea ce însemna atunci o viață normală și decentă. Și, după o perioadă de nefericire și reflecție, s-a întors. Ce vreau să subliniez acum este că, din momentul în care acest tânăr și-a părăsit casa, respingându-și tatăl, familia, prietenii, firescul vieții, curăția vieții, tatăl va fi ieșit în fața casei, probabil nu în fiecare zi, ci din când în când, nădăjduind că fiul său se va ivi deodată în depărtare. Iar Evanghelia ne spune că atunci când acest tânăr a apărut, tatăl său era acolo, așteptându-l, nădăjduind că se va întoarce, și s-a grăbit să-i iasă în întâmpinare.

Aceasta este relația dintre Dumnezeu și noi înșine la Spovedanie. Ne îndepărtăm de El, însă El nu se îndepărtează de noi. El așteaptă întoarcerea noastră, tânjește după întoarcerea noastră; El deplânge nefericirea noastră și faptul că L-am trădat pe El și pe noi înșine, iar în momentul în care apărem în depărtare, El este acolo așteptându-ne, grăbindu-se să ne întâmpine, pentru ca, atunci când ne întoarcem, să nu venim ca niște cerșetori, ca niște milogi, să nu trebuiască să îngenunchem înaintea Lui ca în fața unui Judecător ce stă acolo, osândindu-ne prin propria Sa drept-credincioșie. El Se grăbește să ne întâmpine pentru ca să putem cunoaște că Cineva *tânjește* după noi, că suntem *iubiți*, chiar dacă ne aflăm în această stare de nefericire și de păcătoșenie. Chiar dacă nu încuviințează păcatul nostru; suntem iubiți cu o iubire care *niciodată* nu șovăie, *niciodată* nu se micșorează, care arde strălucitor, care este probabil mai profund tragică decât iubirea liniștită și pașnică pe care o poate avea un tată pentru fiul său atunci când nimic nu merge rău în viața sa. Aceasta este, cred, cea mai bună ilustrare a Spovedaniei ca întâlnire cu Dumnezeu și nimic altceva din Spovedanie nu contează. Noi, precum fiul risipitor, trebuie să-L întâlnim pe Dumnezeu de Care ne-am înstrăinat, pe Care L-am respins, pe Care L-am izgonit, și suntem întâmpinați de un Tată cu brațele deschise. Aceasta trebuie să ne amintim, că El nu ne întâmpină ca Judecător, ci ca Mântuitor.

Pe de altă parte, noi nu păcătuim împotriva lui Dumnezeu în mod direct pe cât o facem indirect, însă chipul în care păcătuim împotriva Lui indirect este la fel de dureros și de tragic. În privința chipului direct,

ne vom aminti din nou de povestea fiului risipitor. Băiatul ducea o viață fericită în casa tatălui său, și totuși voia altceva. Nu voia obișnuința fericirii. Dorea ceva excitant, ceva nou. Nu voia să poarte hainele sale obișnuite, ci voia să se îmbrace precum un „papagal”. Dorea clocotul unei vieți pe care nu o trăise și nu o experimentase vreodată. Și ce a făcut? Aceasta, cred, a fost un moment deosebit de important: s-a întors către tatăl său și i-a zis: „Ascultă, vreau o altă viață. Viața alături de tine, de mama, de fratele meu, viața în împrejurimile care sunt ale mele din naștere nu este suficient de captivantă. Problema e că tu nu ești chiar atât de bătrân. Nu pot aștepta până ce mori ca să mă eliberez de tine. Să convenim între noi că *ești mort*. Dă-mi tot ceea ce va fi al meu după ce vei muri. Îți voi întoarce spatele, voi părăsi casa, voi abandona tot ceea ce tu iubești și te voi uita pe tine și pe toți ceilalți”. Tatăl nu rostește nici un cuvânt de împotrivire. Tatăl îi dăruiește tot ceea ce acela ar fi urmat să primească la moartea sa reală. Tânărul pleacă și duce o viață destrăbălată.

V-ați gândit vreodată că la fel facem și noi mereu față de Dumnezeu? Mereu luăm de la El tot ceea ce are de dăruit, și pe urmă ne îndepărtăm de El ca să folosim [ceea ce am primit] după cum dorim. Nu ne adresăm lui Dumnezeu într-atât de îndrăzneț, de impertinent, de crud: „Nu mă interesează persoana Ta. Nu mă interesează decât darurile Tale”. Dar oare nu facem aceasta atât de des? Dumnezeu ne dăruiește viață. Cum folosim viața pe care El ne-o dăruiește? Într-un chip care este vrednic de El și vrednic de noi și vrednic de darul vieții? Oare nu luăm tot ceea ce Dumnezeu

ne oferă ca pe ceva ce mi se cuvine? Oare nu profităm de toate darurile lui Dumnezeu fără ca să ne întoarcem către El din suflet, ci doar ocazional cu gândul: „Ce frumos din partea Lui că mi-a dăruit sănătate, prieteni, avere”? Suntem foarte asemănători fiului risipitor. Luăm tot ceea ce El ne oferă, dar revendicăm drept proprietatea noastră; devine al nostru. Nu ne interesează aici dacă-i aparține lui Dumnezeu sau nu; este al nostru acum, îl putem folosi așa cum vrem. În acest sens, păcătuim împotriva lui Dumnezeu.

Dacă ne întrebăm ce înseamnă a păcătui, vom vedea că nu este pur și simplu o categorie morală, cea a păcatului. Într-un fel este ceva mai profund, mai oribil chiar. Este o îndepărtare a noastră; noi suntem cei care întoarcem spatele. Există un pasaj la unul dintre scriitorii vechi în care spune că a păcătui este ceva asemănător cu a străbate un râu. Pe o parte a râului este tărâmul lui Dumnezeu, pe de cealaltă parte a râului este tărâmul satanei. Și alegem să străbatem acest râu fiindcă, în acel tărâm, pe acea parte a râului, viața este mai interesantă, mai excitantă, sunt mai multe lucruri de descoperit. Și Îl lăsăm pe Dumnezeu pe celălalt mal, singur, deplângând trădarea noastră, fiindcă am devenit orfani, fiindcă ne aflăm în mâna râului. Dar nu ne pasă de El. Acesta este păcatul. Este un moment în care întoarcem spatele lui Dumnezeu, fiindcă sunt alte lucruri mai excitante, mai interesante pentru noi decât Dumnezeu. Suntem preocupați de noi înșine și cu astfel de lucruri, nu de Cel ce ne iubește într-atât încât, încă de pe când nu existam, El ne-a iubit, aducându-ne la existență, deși știa că-Și va pune viața pentru noi. Am citat unora

dintre voi un pasaj dintr-un autor din vechime, nu îmi mai amintesc cine era, care ne oferă o descriere a sfatului dintre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt înainte de facere. Tatăl spune: „Fiul Meu, să creăm o lume și pe om”. Iar Fiul spune: „Da, Tată”. Tatăl continuă și spune: „Da, dar omul își va trăda menirea. El se va îndepărta de la Noi și se va lepăda de Noi, și va trebui să moară. Iar apoi, pentru a-l mântui, Tu va trebui să Te întrupezi, să Te îmbraci cu firea muritoare și să mori cu moartea pe care el a creat-o și a introdus-o în lume. Va trebui să mori pentru el”. Iar Fiul răspunde: „Facă-Se voia Ta, Părinte”. Iar apoi au fost create lumea și omul. Acesta este pentru Dumnezeu prețul păcatului. El este părăsit și respins, precum tatăl fiului risipitor. Dar este de asemenea condamnat să moară moartea noastră, să pătimească moartea și limitările unei vieți de unde Dumnezeu este izgonit. Aceasta este iubirea lui Dumnezeu pentru noi. Acesta este Dumnezeu Căruia Îi spunem: „Tu nu ești îndeajuns de interesant pentru mine ca să renunț la toate lucrurile. Eu renunț la Tine. Îți întorc spatele. Într-adevăr, mă voi întoarce la Tine când voi avea nevoie de ceva, fiindcă Tu nu ești numai Creatorul, ci și Dăruitorul, Mântuitorul și Apărătorul, dar numai atunci mă voi întoarce la Tine”. Oare nu facem așa? Vai, nu vorbim atât de brutal cum vorbesc acum, dar nu facem așa zi de zi cu Dumnezeu?

În rugăciunea pe care o rostim, sau nu, după mese, Îi spunem lui Dumnezeu că Îi mulțumim pentru darurile Sale pământești și Îi cerem să ne dăruiască, de asemenea, darurile Împărăției. Nu semnifică aceasta că, în acel moment, suntem conștienți că tot ceea ce avem,

ființa noastră, viața noastră, este a lui Dumnezeu, și totuși ne raportăm la ea ca fiind parte a lumii materiale create, o lume care, în mintea noastră, în imaginația noastră, în iluzia noastră, o considerăm ca pe ceva pe care Dumnezeu a creat-o și a lăsat-o pe urmă de izbeliște? Și apoi Îl rugăm pe Dumnezeu: „O, Doamne, fă ca viața mea, ca lumea care mă înconjoară să devină Împărăția Ta!”.

Oare nu aceasta ar trebui să facem tot timpul, să transformăm totul din lumea aceasta creată și căzută în tărâmul lui Dumnezeu? Dar nu facem așa. Noi înșfăcăm ceea ce Dumnezeu creează, ceea ce Dumnezeu oferă și îl luăm cu noi precum fiul risipitor, până în ziua în care flămânzim. De ce spun aceasta? Fiindcă aceste daruri, pe care le primim, parcă au fost furate de la Dumnezeu atunci când ne-am furișat pe lângă El zicându-I: „Acum, mori, fiindcă nu pot aștepta până ce vei muri ca să mă bucur de roadele lucrării Tale, ale jertfei Tale, ale iubirii Tale. Acum, mori”.

Ne îndepărtăm și le risipim. Însă ce se întâmplă? Atât timp cât suntem bogați cu ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit, suntem înconjurați de oameni care vor să ia de la noi ceea ce avem, în exact aceleași chip în care ne-am purtat cu Dumnezeu. Atât timp cât suntem în posesia acelor lucruri, ceilalți sunt în jurul nostru precum paraziții. În clipa în care nu mai avem ceva de dat, când suntem iroșiți, lipsiți de toate, nu mai reprezentăm nici un interes pentru oameni, iar ei se îndepărtează de la noi. Este oare acesta momentul pe care trebuie să-l așteptăm pentru a înțelege ceea ce am făcut? Vai, adeseori acesta este timpul... Este un moment în care înțelegem

că L-am condamnat pe Dumnezeu la moarte, că El cu adevărat a murit pe cruce pentru noi și că am primit jertfa Lui pentru a fi răscumparați.

Însă nu suntem răscumparați în mod mecanic prin moartea lui Hristos. Nu suntem răscumparați decât dacă ne integrăm în moartea Sa și în viața Sa veșnică. Am respins și pierdut ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit, poate nu complet, fiindcă altminteri nu am putea nici măcar să ne gândim la Dumnezeu și să ne pocăim, însă am respins atât de mult, iar acum ce mai putem face? Putem să ne amintim că a fost o vreme când am trăit în casa Tatălui, când era iubire, când nu era această singurătate disperată cauzată de respingere. Și putem să o apucăm pe drumul de întoarcere.

Dar noi nu păcătuim numai față de Dumnezeu prin acest fel direct de lepădare de El și de însușire a darurilor Sale. Păcătuim față de El, de asemenea, prin nesocotirea și disprețuirea darurilor Sale, ca de altfel și atunci când, din când în când, spunem: „Aș vrea să mor fiindcă viața mea este prea grea!”. Păcătuim totodată față de Dumnezeu prin modul în care ne purtăm față de oameni. Dumnezeu ne-a iubit pe fiecare dintre noi înainte de a ne aduce la existență, la viață, și a murit pentru ca fiecare dintre noi să poată recăpăta viața pe care am îndepărtat-o și pierdut-o. Fiecare este iubit, iar măsura dumnezeieștii iubiri este moartea lui Hristos pe cruce, coborârea Lui la iad pentru a fi mereu alături de cei care au fost respinși. Aceasta este măsura iubirii lui Dumnezeu de aproapele. Cum ne purtăm cu aproapele nostru? Ne raportăm la el ca la un om de care ne pasă, care contează pentru noi, care a fost pus

că L-am condamnat pe Dumnezeu la moarte, că El cu adevărat a murit pe cruce pentru noi și că am primit jertfa Lui pentru a fi răscumparați.

Însă nu suntem răscumparați în mod mecanic prin moartea lui Hristos. Nu suntem răscumparați decât dacă ne integrăm în moartea Sa și în viața Sa veșnică. Am respins și pierdut ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit, poate nu complet, fiindcă altminteri nu am putea nici măcar să ne gândim la Dumnezeu și să ne pocăim, însă am respins atât de mult, iar acum ce mai putem face? Putem să ne amintim că a fost o vreme când am trăit în casa Tatălui, când era iubire, când nu era această singurătate disperată cauzată de respingere. Și putem să o apucăm pe drumul de întoarcere.

Dar noi nu păcătuim numai față de Dumnezeu prin acest fel direct de lepădare de El și de însușire a darurilor Sale. Păcătuim față de El, de asemenea, prin nesocotirea și disprețuirea darurilor Sale, ca de altfel și atunci când, din când în când, spunem: „Aș vrea să mor fiindcă viața mea este prea grea!”. Păcătuim totodată față de Dumnezeu prin modul în care ne purtăm față de oameni. Dumnezeu ne-a iubit pe fiecare dintre noi înainte de a ne aduce la existență, la viață, și a murit pentru ca fiecare dintre noi să poată recăpăta viața pe care am îndepărtat-o și pierdut-o. Fiecare este iubit, iar măsura dumnezeieștii iubiri este moartea lui Hristos pe cruce, coborârea Lui la iad pentru a fi mereu alături de cei care au fost respinși. Aceasta este măsura iubirii lui Dumnezeu de aproapele. Cum ne purtăm cu aproapele nostru? Ne raportăm la el ca la un om de care ne pasă, care contează pentru noi, care a fost pus

în calea noastră ca să facem pentru el tot ceea ce ne stă în putință – sau dimpotrivă ne purtăm cu el cu cruzime, răceală și indiferență?

Cunosc bine lucrurile despre care vorbesc. Aparțin primelor zile ale emigrării din Rusia, care a urmat Revoluției comuniste, [aparțin] unei perioade de nefericire, violență, cruzime, pribegie și foamete. Îmi amintesc că, pe când eram un băiețel de zece, doisprezece, treisprezece ani, credeam că lumea și viața erau o junglă, locuită de fiare sălbatice; că fiecare om din preajma mea era în pericol, că cineva îmi dorea moartea; că supraviețuirea însemna a te lupta și a deveni tare ca un cui. Astfel vedeam lumea din jurul meu. Și astfel am făcut lumea pentru ceilalți. Lumea s-a schimbat dintr-odată atunci când L-am aflat pe Dumnezeu, nu prin oameni, ci prin Evanghelie, prin prezența lui Dumnezeu, Care S-a făcut singur cunoscut. Îmi amintesc ce s-a întâmplat atunci când am simțit dintr-odată că Dumnezeu există, cum în ziua următoare am ieșit pe stradă, am privit în jur la oameni și mi-am zis: „Dumnezeu îl iubește pe fiecare dintre acești oameni. Îi voi iubi chiar și cu prețul vieții mele, fiindcă vreau să fiu cu Dumnezeu, nu fără El”. Până atunci, fiecare om fusese un dușman, un pericol, iar viața mea o junglă. În cadrul acestei percepții înfricoșate a lucrurilor păcătuim împotriva lui Dumnezeu, prin felul în care îi privim pe oameni și ne raportăm la ei. Nu este surprinzător că Hristos zice: „Dacă-ți aduci darul la altar și acolo îți amintești că cineva are ceva împotriva ta, lasă darul acolo și mergi de te împacă cu cel sau cu cea pe care i-ai jignit” – fiindcă darul tău nu este primit de Dumnezeu dacă nu ești iertat și acceptat de cei pe care i-ai jignit sau rănit. Există o

istorisire în care un profet se roagă la Dumnezeu și-și vede rugăciunea urcând la cer precum fumul și apoi risipită de un vânt puternic și nemaiajungând la Dumnezeu. Și-I spune lui Dumnezeu: „Ce este aceasta? De ce rugăciunea mea nu se ridică, nu se înalță la Tine?”. Iar Dumnezeu îi răspunde: „Fiindcă ai jignit o văduvă bătrână, iar ea își strigă nefericirea la Mine. Nu-ți pot primi rugăciunea dacă ea nu te iartă și nu vă împăcați”.

Oare înțelegem că nu poate exista nici Spovedanie, nici pocăință din partea noastră, dacă nu ne-am împăcat cu aproapele nostru sau dacă nu am făcut tot ce ne-a stat în putință în acest sens? Putem veni și cere iertare, îngenunchea și implora, dar este posibil să fim alungați. Apoi trebuie să ne întrebăm de ce. A fost acel om atât de profund rănit încât nici măcar implorarea mea nu mi-a putut aduce iertare? Sau este el atât de încăpățânat, sau a crezut că, așa cum se întâmplă des, cuvintele mele nu exprimă vaietul sufletului meu, că sunt doar niște cuvinte care cer iertare, și nu sufletul meu revărsat și îngenunchind înaintea acestui om, cerșind iertare? Trebuie să ne punem aceste întrebări. Atunci când venim la Spovedanie, la Hristos venim, la nimeni altcineva: la Hristos Însuși, Care Și-a dat viața pentru mântuirea noastră. Însă, atât timp cât este cineva care spune: „Nu, Doamne. Nu, Doamne. El m-a alungat. Sunt în iad din cauza acestui om. Poți să dăruiești iertare fără ca ființa mea să fie vindecată?”, El este cel pe care Îl rănim. Și din acest motiv, înainte de a veni la Spovedanie, trebuie să ne întrebăm: „Oare m-am împăcat cu toți cei față de care am greșit, cu cei a căror amintire îmi apare în minte și de care sunt conștient, cu rușine, cu durere sau poate cu o indiferență totală,

fără inimă?”. Pot veni la Hristos și spune: „Iartă-mi, Doamne, toate cele pe care le-am făcut împotriva aproapelui meu, împotriva mea și împotriva Ta, fiindcă m-am nimicit singur, trup și suflet. Dă-mi iertare ca să pot să-mi încep din nou viața”?

În ce condiții ne putem lua viața de la început? În ceea ce privește modul în care am acționat în trecut, adică un fel de curățire și apoi să ne întoarcem la făptuirea răului? Prima întrebare pe care trebuie să ne-o punem este: „În ce chip am păcătuit împotriva lui Dumnezeu?”. Venim precum fiul risipitor, care i-a zis tatălui său: „Nu te vreau pe tine, ci numai ceea ce îmi poți da. Ești inutil în viața mea. Doar darurile tale contează. Poți să mori, dar lasă-mi moștenirea”? Nu folosim un limbaj atât de grosolan, însă ne purtăm astfel [de grosolan] în cele privitoare la Dumnezeu. Sau venim la Dumnezeu, ne pregătim să venim la Dumnezeu, întrebându-ne: „Este vreun om pe care l-am rănit atât de profund încât Dumnezeu nu mă poate primi?”, fiindcă din pământ se înalță un strigăt, spunând: „Doamne, miluiește-mă! El este cel ce mi-a făcut rău, cel ce m-a nimicit”? Oare nu ar trebui să cugetăm la noi înșine și să ne întrebăm: „Ce am făcut cu mine? Cum de mi-am pervertit mintea? Cum de mi-am pervertit inima? Ce am făcut cu trupul meu?”.

Vă amintiți de pasajul în care Sfântul Pavel spune: „Oare voi lua mădularele lui Hristos, trupul *meu* care a devenit o prelungire a Întrupării lui Dumnezeu prin Botez și Împărtășanie, și le voi da unei desfrânate”²?

---

² Cf. I Cor. 1, 15 [n. tr.].

Și nu doar acest fel de păcat nimicește, ci și lăcomia în toate formele sale, ci și toate felurile prin care pângărim acest trup al nostru care ar trebui să fie sfânt pentru noi, fiindcă este o prelungire a Întrupării prin Botez și Împărtășanie. Pe acest trup l-am pângărit și nimicit. Ne gândim vreodată la aceasta? Noi nu raportăm prea des trupul nostru la realitatea duhului, a sufletului nostru. Recent, am fost să predic în Catedrala din Southwark pentru oamenii care dăruiseră trupurile celor apropiați și celor dragi școlilor medicale pentru anatomie, fiindcă ei erau de părere că prin aceasta, cei dragi și cei apropiați ai lor continuau să ajute omenirea. Și mi-a venit un gând. Pe când eram student la medicină în primul an, a trebuit să port de grijă de un rus care se stingea singur pe patul de spital, fără să știe limba, fără familie, fără să aibă pe nimeni, și a descoperit că și eu eram rus. Ne-am împrietenit și mai târziu a murit. Un an mai târziu, în sala de anatomie, m-am aflat în fața cadavrului său. Puteți să vă imaginați ce am simțit? Un prieten pe care a trebuit să-l despici? Al cărui trup a trebuit să-l tai, să-l examinez fiindcă nu era decât un trup de om care urma să mă învețe ceva despre corpul omenesc? A fost una dintre cele mai tragice experiențe din viața mea. Dar cu ce sentiment de evlavie, și în ce chip cucernic am făcut aceasta, fiindcă el îmi dăruia, după moartea sa, o cunoaștere pe care urma să o folosesc pentru a salva vieți de oameni... Trupul său îmi dăruia ceva sfânt. Prin urmare, înainte de a veni la Spovedanie, trebuie să înțelegem importanța trupului nostru, a minții noastre, a voinței noastre, a tot ceea ce se află în noi, și importanța aproapelui nostru.

Adeseori venim la Spovedanie cu gândul: „Îmi voi deschide mintea și inima unui cutare preot, fiindcă pot să am încredere în el, sau fiindcă va arăta milă și iubire, sau fiindcă am nevoie de cineva virtuos și care nu va lăsa să rămân în starea mea actuală”. Nu preotul la care venim contează. Venim la Hristos, pe Care L-am răstignit – noi înșine, prin fiecare păcat pe care l-am săvârșit cu gândul sau cu fapta, cu trupul și cu sufletul, și cu trupurile și sufletele celorlalți. În viața unui sfânt întâlnim o istorisire despre un preot care era atât de îngrozit de păcatele unor oameni din jurul său încât i-a spus lui Dumnezeu: „Doamne, când îi vei pedepsi, fiindcă ce sunt ei, și cum ai fost Tu?”. Iar Hristos i-a apărut și i-a zis: „Să nu te mai rogi *niciodată* ca cineva să fie pedepsit. Roagă-te doar pentru iertarea și mântuirea lui. Și *un* păcătos dacă ar mai fi pe pământ, Eu M-aș întrupa din nou și aș muri din nou pe cruce pentru acesta singur, fiindcă nu pot îndura ca *vreun* om să piară”.

Aceasta este atitudinea lui Hristos, a lui Dumnezeu față de fiecare dintre noi. La *El* venim noi, însă nu putem veni dacă nu am mers mai întâi la oamenii pentru care *El* a murit și de dragul cărora trupul *Său* înviat încă poartă urmele răstignirii.

Care este, prin urmare, rolul preotului? Preotul spune: „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință. Deci nu te rușina, nici te teme ca să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut... Și eu sunt numai un martor”³.

---

³ „Slujba Mărturisirii”, în *Molitfelnic*, EIBMBOR, București, 1998, p. 53 [n. tr.].

Ce înseamnă a fi martor? Care este, așadar, rolul lui dacă nu este el cel la care am venit? Sunt trei feluri de martori. Sunt martorii indiferenți care văd un accident sau ceva ce se întâmplă pe stradă și sunt întrebați de polițist: „Ai văzut ce s-a petrecut? Cine a fost cel care a greșit? Cine avea dreptate?”. Un astfel de martor este deplin sincer, în limitele înțelegerii sale, dar cu totul nepăsător: pentru el nu contează cine a avut dreptate și cine a greșit. Nici unul dintre participanții la întâmplarea la care a fost martor nu este prieten sau dușman, așa că poate vorbi adevărul cu indiferență, cu dreptate. Apoi mai este martorul din sala de judecată: martori ai apărării, care grăiesc în favoarea celui acuzat și care prezintă toate motivele pentru care acesta ar trebui iertat; și martori ai acuzării, care vor să dovedească faptul că acel om se află în culpă.

Care este poziția preotului? Cine este el? Nu poate fi cel care asistă indiferent. Dacă este preot, iar nu un travestit, un Iuda pentru vocația sa, el trebuie să se afle acolo cu compasiune, cu o inimă frântă, sfâșiat de durere și de groaza gândului că acest om poate nu va găsi drumul înapoi spre vindecare și la o relație iubitoare și credincioasă cu Dumnezeu și aproapele său. El este, de asemenea, acolo, după cum ni se spune, ca prieten al Mirelui. Amintiți-vă de pasajul din Evanghelia care vorbește de Sfântul Ioan Botezătorul, numindu-l prieten al Mirelui. Prietenul mirelui, în societatea iudaică, era cel mai apropiat, cel mai intim, cel mai drag prieten al mirelui și al miresei. Era martorul lor la căsătoria celor doi, îi conducea în camera de nuntă, încuia ușa în urma lor și se așeza de-a curmezișul ei, pentru ca nimeni să nu intre, pentru ca nimeni să nu

întrerupă taina acestei întâlniri dintre mire și mireasă, taină a iubirii și a dăruirii reciproce. Aceasta este poziția preotului. El este acolo, bucurându-se pentru că păcătosul a venit la Mântuitorul său, și este nădejde, este bucurie, este nădejde, nădejde... dar mai este și faptul că penitentul este un păcătos. Este durere și groază, dar este și compasiune: o compasiune care dăruiește sufletul preotului. Aceasta este poziția lui. El nu se află acolo pentru a pătrunde în taina acestei întâlniri reciproce. El se află acolo pentru a o apăra împotriva oricărei primejdii.

Desigur, preotul nu este acolo doar ca martor tăcut, însă mărturia lui *poate* fi tăcută. Am cunoscut doi oameni care ascultau spovedanii fără să spună un cuvânt, care stăteau acolo plângând lângă penitent și rugându-se pentru iertarea sa, rostind la sfârșit rugăciunea de dezlegare. Și am cunoscut un preot care, după ce asculta mărturisirea și se întorcea seara în camera sa, făcea pocăință pentru păcatele fiecăruia dintre penitenții care se spovediseră la el, rugându-se noaptea întregi cu teama că penitentul nu s-a pocăit cu suficientă străpungere. Sunt preoți, precum aceștia, care nu au nimic de spus fiindcă lasă aceasta lui Dumnezeu, însă compasiunea lor îl învăluie, și-l poartă pe păcătos, și-l transformă.

Apoi sunt preoți care sunt atât de conștienți de propria lor păcătoșenie, încât dincolo de un anumit punct nu mai pot da sfat. Să vă ofer un astfel de exemplu. Îmi amintesc că m-am spovedit la un preot care nu ducea o viață în bună rânduială. Obișnuia să bea foarte mult. Era disprețuit. Venea beat la biserică și nu putea sluji. Îl așezam într-un colț din biserică și stăteam

în fața lui pentru ca, în caz că și-ar fi pierdut echilibrul, să cadă pe spatele meu, iar nu înaintea întregii adunări de credincioși. De abia mai târziu am aflat cum ajunsese în această situație. Când a părăsit Crimeea era tânăr ofițer în Armata Albă (cei care se împotriveau revoluției bolșevice). El se afla pe un vapor, soția și copiii pe altul. Nava acestora a fost bombardată și s-a scufundat, și și-a văzut soția și copiii murind, înecându-se în mare. Am spus această istorisire cuiva care avea nevoie să o cunoască și cu groază am auzit această întrebare: „De ce s-a apucat de băut? Iov nu a băut. El s-a pocăit și s-a rugat lui Dumnezeu”. Doamne, ferește de acest fel de reacție! Însă, în ceea ce-l privește pe acest om, am fost să mă spovedesc la el într-un moment în care preotul nostru paroh fusese închis de puterile care au ocupat Franța. În timp ce îmi făceam mărturisirea, el stătea lângă mine plângând, nu lacrimi de beție, ci lacrimi de compasiune sinceră. Iar după ce mi-am terminat Spovedania mi-a zis: „Tu știi cine sunt și ce sunt. Sunt nevrednic să-ți ascult Spovedania și nu ar trebui să-ți dau nici un sfat, însă îți voi spune un lucru. Tu ești încă tânăr. Străduiește-te să nu devii ce am devenit eu, să nu cazi atât de jos ca mine. Iată un pasaj din Evanghelie care este un răspuns la Spovedania ta. Primește-l și iartă-mă fiindcă nu am putut să-ți dau un sfat mai bun”. Acesta este cel mai bun sfat pe care l-am auzit vreodată. Nu datorită pasajului din Evanghelie, ci datorită modului în care acest om a vorbit.

Sunt modalități în care un preot, doar ca ascultător și om, poate fi uneori de ajutor. Îmi amintesc una sau două ocazii atunci când un preot a ascultat o

Spovedanie și a simțit că Spovedania nu era deplină, că era ceva care ar fi trebuit să fie spus, dar nu a fost spus. Adresându-se penitentului, i-a spus: „Tot ceea ce mi-ai spus are importanță secundară. Este un lucru pe care nu mi l-ai spus, ceva care are importanță. Care este?”. Și atunci penitentul a izbucnit în lacrimi și a spus singurul lucru care se merita a fi spus.

Sunt ocazii când un preot poate sfătui, fiindcă în lupta pe care o duce sufletul unui om, în minte, în trup și în sine, pentru îndreptarea propriei vieți, este posibil să aibă nevoie de sfătuire: fă aceasta sau fă cealaltă. Însă aceasta ar trebui făcut de un preot cu inima frântă de compasiune, care vorbește cu smerenie omului, cu afecțiune, nu de la înălțimea înțelepciunii sale, ci din adâncul pocăinței sale; fiindcă un preot care ascultă o Spovedanie face simultan propria Spovedanie; își deplânge propria nevrednicie și păcătoșenie. Da, el poate sfătui; însă – iar acesta este o altă observație – omul trebuie să fie capabil să-l primească, știind că, deși este posibil, probabil, cu siguranță imperfect, el este sincer și autentic. Este un moment când preotul își deschide inima și sufletul, acceptă să fie văzut în fragilitatea sa, fiindcă atunci când sfătuiește, vorbește din lăuntru fragilității sale, iar nu de la înălțimea vredniciei sale.

Din nou, este o vreme când un preot nu poate spune nimic. El poate doar spune: „Dumnezeu nu mi-a dat nimic pentru tine”. Sfântul Ambrozie de la Optina a spus acest lucru penitenților în două ocazii. De două ori au venit oamenii la el, s-au spovedit, i-au cerut sfatul și timp de două, trei zile i-a lăsat să aștepte răspunsul său.